

Nærings- og fiskeridepartementet

Postboks 8090 Dep

0032 Oslo

Frøya, 16. januar 2015

Postmottak@nfd.dep.no

MELDING TIL STORTINGET OM VEKST I NORSK HAVBRUK - INNSPILL TIL HØRINGSNOTAT AV 7.11.2014

SalMar ASA («SalMar») ser positivt på at Regjeringen legger opp til en stortingsmelding om norsk havbruk som grunnlag for en forutsigbar og bærekraftig vekst i næringen. Vi vil innledningsvis gi vår støtte til den vekststrategi som fremgår av det tilsvar som FHL har sendt, herunder deres klare avvisning av det alternativ til handlingsregel som er beskrevet i høringsnotatet. SalMar vil videre på fundamentalt grunnlag gå imot en slik regel som basis for vekslende vekst eller reduksjon i tillatelses MTB, og samtidig ta opp andre viktige og avgjørende forutsetninger for en bærekraftig vekst i havbruksnæringen.

1. Havbruksmeldingen - utgangspunkt

Vi forutsetter at Regjeringen i sin melding til Stortinget vil foreta en bred analyse av norsk havbruk, dens plass i matproduksjonen både nasjonalt og globalt, samt myndighetenes rammebetingelser for næringen i årene fremover. Det foreliggende notatet er hovedsakelig begrenset til et enkelt spørsmål, nemlig fremtidig konsesjonsordning og hvordan den eventuelt kan tilpasses et ønske om produksjonsvekst, og samtidig ivareta miljøhensyn. Selv om dette er viktige spørsmål, må ikke disse i meldingen overskygge alle andre viktige spørsmål næringen står overfor.

2. Overordnet strategi for bærekraftig vekst

SalMar vil generelt gi uttrykk for sin støtte til regjeringens strategi og ønske om en miljøvennlig vekst i oppdrettsnæringen. Vår anbefaling er at denne veksten gjennomføres på en måte som stimulerer næringen til å utvikle nytt utstyr og nye metoder og mulighet for å ta i bruk nye områder lenger til havs. Samtidig er det svært viktig at det også legges opp til bærekraftig vekst innenfor eksisterende områder langs kysten med dagens teknologi, så lenge dette kan skje innenfor de til enhver tid gjeldende regler for drift og god fiskehelse. Departementets høringsnotat drøfter i liten grad hvordan konsesjonsordningen kan utformes for å sikre slike miljømessige og teknologiske gjennombrudd i havbruksnæringen, men vi legger til grunn at det vil få en sentral plass i meldingen. Videre er det viktig at regjeringen i sin havbruksmelding sørger for en bred analyse av betingelsene for en bærekraftig havbruksnæring. Her må også viktige søyler i bærekraftbegrepet som økonomiske, sosiale og samfunnmessige forhold trekkes inn i tillegg til de miljømessige. Med hensyn til det siste

er det dessuten viktig at politikken tar høyde for ulike miljømessige og biologiske utfordringer som vil møte enhver form for matproduksjon, enten den skjer til havs eller på land. Ensidig fokus på ett enkelt element – som lakselus – vil her være utilstrekkelig, og ikke egnet til å etablere kriterier for en konsesjonsordning. Det er også grunn til å be om en mer faglig nyansert debatt om de miljømessige utfordringer ved denne lakseparasitten som til alle tider har vært en del av naturmangfoldet. Vi tillater oss her å vise til nærmere utdyping av dette spørsmål i høringsuttalelsen fra Fiskeri- og havbruksnæringens landsforening.

3. Foredling og bearbeiding

SalMar legger videre til grunn at en viktig del av stortingsmeldingen om havbruk blir å presentere en strategi for økt foredling og bearbeiding av laks og ørret i Norge. Det fremgår også som en viktig komponent i Regjeringens politiske plattform. Bearbeiding bidrar i langt større grad enn eksport av ubearbeidet produkt til sysselsetting og industriell vekst langs norskekysten, og vil dessuten ha store og positive miljøgevinster bl.a. ved reduserte klimautslipp på grunn av mindre transport. På den måten kan Regjeringen bidra til en kraftig vekst i sysselsetting og verdiskapning i norsk havbruksnæring innenfor rammene av de oppdrettskonsesjonene som allerede er tildelt. Viktige virkemidler for å få det til er et regime for maksimal tillatt biomasse (MTB) som stimulerer til foredling bl.a. ved å sikre jevn tilgang av råstoff til fiskeindustrien. Flexibilitet i bruk av biomasse mellom regioner, bl.a. utvidet adgang til interregionale biomassetak er et slikt virkemiddel. Et annet virkemiddel som kan ha en liknende positiv effekt både markeds- og miljømessig er innføring av en varierende MTB gjennom året slik at næringen får en jevnere produksjonsprofil gjennom året.

Dersom den skisserte handlingsregelen skal føre til at dagens fleksible MTB regime mellom produksjonsområder og regioner blir opphevet – som indikert i notatet, vil en viktig økonomisk komponent for bearbeiding i Norge bortfalle til fordel for råvareproduksjon i Norge og utflagging av foredling til utlandet.

4. Oppsummering

Departementet beskriver i notatet tre modeller for tildeling av økt konsesjonsvolum til næringen, og ber om høringsinstansenes vurdering av disse. SalMar vil anbefale følgende modell:

1. *En fast, eventuell variabel årlig vekstrate på eksisterende konsesjoner, hvor aktørene kan betale for denne veksten.*
2. Videre bør nye konsesjoner tildeles ut fra et auksjonsprinsipp hvor høyeste bud tildeles konsesjonene. Det må forutsettes at ny vekst ikke kan gjennomføres uten at myndighetenes generelle miljøkrav til økt produksjonsvolum er oppfylt. Det er i så fall det enkelte selskap som bør dokumentere at selskapets produksjon oppfyller disse miljøkravene.

Vi er enig med departementet i at alternativ 1 i notatet – fortsatt tildelingsrunder med ulike kriterier fastsatt fra gang til gang – erfaringsmessig har vist sine klare svakheter. Vi vil derfor ikke avvise at man går bort fra denne tildelingsmetodikken. Desto viktigere er det at det etableres en forutsigbar vekstmodell som beskrevet foran. Dessuten er det også viktig at det etableres en modell for tildeling av biomasse for utvikling av nytt kostbart utstyr og nye metoder som det ellers ikke vil være driftsøkonomisk grunnlag for. Denne type banebrytende utviklingsarbeid innen næringen bør kunne

søke om konsesjonsvolum til enhver tid, i likhet med andre tillatelser for oppdrett til særskilte formål, bl.a. visning, undervisning og FoU.

Med ny teknologi som gjør det mulig å ta i bruk mer eksponerte lokaliteter lenger til havs, vil situasjonen kunne bli en helt annen enn i dag. Det er viktig at helt nye områder lenger til havs som krever ny utstyrsteknologi blir vurdert på selvstendig grunnlag som egne produksjonsområder, og ikke lagt inn under eksisterende produksjonsområder f.eks. ved vurdering av lusepress i et område.

Vi mener at det allerede er hjemmelsgrunnlag for å sikre og følge opp både faktabaserte og hensiktsmessige bærekraftsindikatorer i dagens lovverk. Vi vil anbefale at det ved tildeling av nytt konsesjonsvolum som ledd i en *generell* vekst ikke fastsettes andre miljøkrav enn de som gjelder for næringen generelt, og at fagmyndighetene som i dag har tilstrekkelig hjemmel til å foreta de inngrep som trengs for å sikre en bærekraftig vekst. Det omfatter også produksjonsbegrensning og utslakting, og om nødvendig reduksjon av lokalitets MTB. På denne måten opprettholdes dagens skille mellom fagmyndighet og politisk myndighet, i første rekke mellom konsesjonsmyndighet og veterinærmyndighet. Det gir bedre grunnlag for stabilitet og forutsigbarhet, og størst mulighet for aksept hos næringens utøvere. En generell grense for lakselus vil også være enklere å håndheve og lettere å få aksept for enn ulike grenser basert på ulike kategorier konsesjoner, slik vi har opplevd den senere tid.

En forutsetning for vekst – uansett alternativ – bør dessuten være at et selskap som har kjøpt konsesjon MTB av Staten beholder denne biomassen, og som et minimum beholder fleksibiliteten i dagens regelverk med hensyn til MTB tak på konsernnivå og mellom regioner, se nedenfor.

Vi ser positivt på at departementet ønsker å styre utviklingen i retning av en *områdetenkning* som supplement til *lokalitetstenkningen* også i lusesammenheng. Men det vil samtidig gjøre det enda viktigere med større fleksibilitet mellom produksjonsområder og regioner enn dagens strenge regler.

Den modell vi anbefaler – og som er nærmere begrunnet nedenfor – vil ha likhetstrekk med den «handlingsregelen» som beskrives i høringsnotatet, men vil samtidig gi mer stabile og forutsigbare betingelser for bærekraftig vekst. Den vil videre gjøre det vesentlig enklere å sikre at myndighetene oppnår sine miljømål, og på en måte som oppfattes som rettferdig blant næringens utøvere. Denne modellen vil fullt ut legge ansvaret på det enkelte selskap for at miljøkravene blir oppfylt, og de som innfrir kravene blir ikke «straffet» som konsekvens av at andre oppdrettere i et område ikke oppfyller kravene like bra. Vi legger imidlertid til grunn at regelverket for bekjempelse av lakselus utformes på en måte som gjør det mulig for myndighetene – i første rekke Mattilsynet – å se større områder samlet, og ikke bare den enkelte lokalitet.

Den kombinasjon av to alternativer som vi her anbefaler, vil kunne ivareta Regjeringens intensjon for havbruksnæringen om

- Vekst
- Forutsigbare og objektive kriterier for konsesjonstildeling
- Miljømessig bærekraft.

5. Hovedkonklusjoner

1. Avgjørelsene i første instans i den grønne konsesjonsrunden især i gruppe c viste seg å bli mer tilfeldig skjønsmessig og objektivt svakt begrunnet enn mange hadde forutsatt. Men *tildelingsforskriften* hadde den klare forutsetning at avgjørelsene skulle baseres på objektive kriterier knyttet til nytt utstyr og nye metoder som kunne motvirke lus og rømming bedre enn dagens løsninger. Den hovedmodell som skisseres i høringsnotatet vil på sin side også måtte baseres på skjønsmessige vurderinger når myndighetene skal bestemme miljøkriteriene for tildeling av ulike kort som grunnlag for økt eller redusert biomasse, og hvem som skal få dispensasjon fra pålegg om produksjonsbegrensninger. Fortsatt er det stor faglig uenighet om hvilke lusekriterier som skal gjelde, og hvordan disse skal utarbeides. På dette område foregår det et faglig utredningsarbeid, som når det foreligger vil bli gjenstand for nærmere behandling fra både myndighetenes og næringens side.
2. Etter vår vurdering vil en kombinasjon av generell økning av biomassen – når og i det tempo myndighetene finner dette riktig – og tildeling av nye konsesjoner basert på et auksjonsprinsipp, gi den mest ryddige forvaltningspraksis og kunne gi de beste løsningene. Det vil også kunne skape bedre forutsetninger enn den skisserte «handlingsregelen» for et konstruktivt samarbeid mellom næringen og myndighetene, uten den sammenblanding av roller som den alternative modellen kan medføre, især mellom konsesjonsmyndighet og miljø-/matmyndighet.
3. På denne bakgrunn vil SalMar fraråde alternativet «handlingsregel» som skissert i notatet, og som nevnt i stedet anbefale en forutsigbar, bærekraftig vekst som beskrevet foran.
4. Vi vil fraråde at konsesjoner for økt produksjon blandes sammen med myndighetenes adgang til å gripe inn med restriksjoner og produksjonsbegrensninger for å møte skiftende biologiske utfordringer som sykdom og lakselus. Disse to myndighetsoppgavene bør som nå holdes atskilt, og ikke knyttes så nært opp til hverandre at det kan oppstå en uheldig rolleblanding. Det kan bli resultatet av den foreslåtte handlingsregelen.
5. SalMar har en åpen holdning til at fremtidig produksjonskapasitet baseres på oppdrettsfaglig gunstige produksjonsområder fremfor dagens regiongrenser. Høringsnotatet indikerer imidlertid et betydelig større antall produksjonsområder enn det antall regioner som oppdrettskonsesjonene er tilknyttet i dag. Det vil være svært uheldig både produksjon- og miljømessig dersom konsekvensen av en områdestrategi skulle bli en tilsvarende innsnevring av den produksjonsfleksibiliteten næringens utøvere i dag har på konsernbasis både innenfor en region og mellom regioner med felles grense. De nye sonene må ikke begrense den mulighet for felles konsern MTB på regionalt og interregional nivå som i dag er hjemlet i akvakulturforskriftens § 48 og 48 a. En opphevelse eller innskrenkning i denne adgangen vil bety en betydelig produksjonsnedgang for flere selskaper, og særlig ramme bearbeiding og muligheten for en miljømessig og økonomisk optimal produksjon i et konsern som SalMar.
6. Vi vil tvert imot anbefale en større fleksibilitet i reglene for felles konsern MTB mellom Fiskeridirektoratets regiongrenser, slik at det kan åpnes for nasjonalt biomassetak for å sikre høy bearbeiding i Norge og stabil tilgang på råstoff til fiskeindustrien for å oppnå dette.
7. Innføring av produksjonsområder og soner, som verktøy for å ivareta robusthet og kontroll over sentrale helseutfordringer, kan fint implementeres uten å måtte knytte tillatelsene direkte til områdene.

- Opinionens tilnærming er at vekst gir ytterligere produksjon av lus, med påfølgende økt potensiell risiko for negativ effekt på vill anadrom laksefisk. Det er denne tilnærmingen som ligger bak mye av den skepsis til vekst man finner i næring, forvaltning og samfunn forøvrig.

Vi er overbevist om at med de rette incentivene mot driftsvilkår, og økt forståelse av sammenhengene mellom lus i oppdrett og lus på villfisk, vil vi klare å organisere næringen slik at effekt av lus fra oppdrett på villfisk vil ligge innenfor det som kan kalles et bærekraftig nivå, selv med økt produksjon. For oss er det viktig å skille mellom vekst som stimuli til endring og stadig forbedring, og håndtering av lus som et premiss. Lus må håndteres, på samme måte som andre utfordringer, men næringens evne til dette henger sammen med næringens rammevilkår. Det er fremdeles mye uprøvd i «lusekampen», bl.a. større lokale tilpasninger av produksjonsstruktur, og vi ser ingen motsetning mellom krav til håndtering av lus og økt produksjonsevne.

5. Gjennomgang av mulige indikatorer

Her følger en gjennomgang av de sentrale mulige indikatorene høringsnotatet omtaler og SalMar sin vurdering av disse.

Lakselus

Høringsnotatet hevder (s.6): «Det er en sterk sammenheng mellom mengden oppdrettsfisk i sjøen, lusenivået på oppdrettsfisken og lakseluspåvirkningen på ville bestander, særlig sjøørret, og derfor er lakselus egnet som indikator».

SalMar kan ikke si seg enig i denne påstanden, og støtter FHL sitt syn som hevder at rapporten MetaLice (gjennomgang av 101 parvise forsøksgrupper av utsatt laksesmolt med og uten lusebeskyttelse) ikke gir grunnlag for å hevde at «det er sterk sammenheng mellom mengden oppdrettsfisk i sjøen og lakseluspåvirkningen på ville bestander, særlig sjøørret». MetaLice rapporten viser tidvis statistisk signifikant sammenheng mellom parasittbeskyttelse og marin overlevelse, men ingen sterk antallsmessig eller prosentvis forskjell i sjøoverlevelse mellom beskyttede og ubeskyttede forsøksgrupper. Studiene som danner grunnlag for MetaLice rapporten fokuserer også kun på klekkerismolt av laks, og ikke sjøørret. MetaLice rapporten viser oss at det er en tydelig kunnskapsmangel og mangel på gode langsiktige studier for å fastslå effekten infeksjonspress av lakselus har på sjøoverlevelse.

Dersom en skal vurdere mulig påvirkning på laksesmolt må en også ha et overvåkingsprogram som vil gi rett dokumentasjon på relevant tidspunkt. Det vil ikke være slik at høye lusetall på sjøørret i juli sier noe om lusepresset laksesmolten opplevde i mai.

I motsetning til laksen så oppholder sjøørreten seg i fjord og kystnære strøk. For de største laksevassdragene i Sogn er det dokumentert at sjøørreten har ei oppholdstid i sjøen på omtrent 100 dager (Ulvund m fl 2014). Dette viser også hvor viktig ferskvannsoppholdet er gjennom året. I forhold til lokale og regionale forhold vil det være viktig å ha rett kunnskap om hvordan de ulike gruppene av laksefisk opptrer (sjøørret, sjørøye, laks) når en skal vurdere grad av påvirkning.

Vi må være varsomme med i fremtiden basere oss på et system som for eksempel bruker lusetall på sjøørret i juni /juli som en indikator på det lusepresset laksesmolten opplevde i mai. Skal en vurdere

påvirkning på en bestand må en ha en tilstrekkelig overvåking av denne bestanden. I verste fall kan en gjennomføre tiltak som har en positiv effekt på sjøørreten (reduert lusepress) men som vil kunne ha en negativ effekt på laksesmolten.

Villfiskens adferd i sjøfasen, samt lengde og tid på året anadrom fisk oppholder seg i sjøen, er kritisk nødvendig kunnskap i robuste risikovurderinger og modeller. Denne kunnskapen har vi ikke nødvendigvis med god nok tidsoppløsning og for mange nok fjordsystemer i dag. Tidspunkt for overvåking på den villaksen må være kunnskapsbasert, i dag måles det for tilfeldig og man vet ikke nødvendigvis om man treffer utvandringstidspunkt. Her finnes det flere eksempler.

Vil vi i fremtiden kunne ha et kunnskapsgrunnlag om dette for de ulike regionene som bidrar til at en kan vurdere graden av påvirkning? En ting er å registrere infeksjonspress i sjø, en helt annen ting er å dra dette videre inn mot å vurdere påvirkning på den enkelte bestand.

I den skisserte handlingsregelen med lakselus som indikator (i høringsnotatet) er data i fra villfisk sentral i modellen for å angi grad av påvirkning på de ville bestandene. Dvs. data fra villfisk skal være med å verifisere om en sone får rødt, gult eller grønt lys ift videre vekst. Slik vi anser det er kunnskapsgrunnlaget om de regionale forholdene alt for mangelfulle til å kunne tallfeste hvilken effekt det aktuelle lusepresset har på de ulike bestandene

Det å legge opp forvaltningen av veksten i en hel næring basert på data med så stor usikkerhet, og verktøy (modeller) som enda ikke er ferdigutviklet, godt utprøvd eller verifisert, er vi sterkt kritiske til..

En ønsket vekst i oppdrettsnæringen vil kunne bety en større lusemengde forutsatt samme lusegrense som i dagens regelverk (0,5 voksne kjønnsmodne holus per fisk). Målet bør være å holde lave nivå av kjønnsmodne holus. Jo lavere ned i nivå man kommer jo mindre blir problemet med å holde seg på lave lusenivå, da man unngår videre egensmitte og slipper å jobbe med å slukke branner, men heller kan fokusere på de forebyggende oppgavene.

SalMar mener dagens «Luseforskrift» i stor grad har fungert etter hensikten og vi forventer at denne forskriften er dynamisk slik at den positive utviklingen fortsetter. Dette innebærer at vi ser for oss en ytterligere reduksjon av lus. Vi anser derfor en egen handlingsregel for lakselus å være uhensiktsmessig.

Skal vi få ned lusemengden fra dagens nivå (antall kjønnsmodne holus) med en estimert vekst fra 1,3 mill. tonn i 2013 til 5 mill. tonn i 2050 blir det mange tiltak som må iverksettes. SalMar mener de viktigste pilarene for å få til en reduksjon i lusenivå er:

- 1) At vi får tilgang og fleksibilitet til å benytte de tilgjengelige verktøyene og at verktøyene benyttes bedre.
- 2) Funksjonelt sonesamarbeid – gode avklarte retningslinjer for håndtering av lusesituasjonen innen en funksjonell sone. Alle aktører som påvirker hverandre må være med. Her må det stimuleres til dugnadsånden, og ikke tillegges «juridiske forhold» som kan forverre samarbeidsklima (les : ikke knytte vekst til konsesjons MTB direkte i et område og en gitt indikator)

3) Ekstrem disiplin fra alle selskap om oppfølging av avtalte og pålagte tiltak og nøye overvåkning fra Mattilsyn hos alle oppdretterne, og ikke bare hos de som har egenkontroll og rapporterer at de har lus.

Medikamentell behandling mot lakselus

SalMar er av den oppfatning at legemiddelbruk bør reguleres gjennom eksisterende regelverk og ikke knyttes direkte til vekst. Dette er et prinsipielt syn. Midlertidige eller spesielle behov for behandling av husdyrene våre kan bli vanskelig med en begrensning i antall behandlinger. Det er ikke i laksens interesse og kan være i strid med dyrevernloven.

Fiskehelse

Fiskevelferd er en del av bærekraftbegrepet. Sikring av fiskehelse er helt nødvendig og sentralt for å lykkes i havbruksnæringen og for å opprettholde en god og bærekraftig produksjon.

Vi mener at forvaltningen har og til enhver tid bør ha myndighet til å treffe de riktige tiltak i forhold til fiskehelse og velferd. Det ligger til grunn et lovverk i forhold til fiskehelse og velferd og dette skal ikke fravikes selv om man tillater vekst. SalMar jobber kontinuerlig med å forbedre fiskehelse og vi samarbeider i utstrakt grad med resten av havbruksnæringen for å ivareta dette. Det frivillige arbeidet med å finne riktige kriterier for fremtidige soner, basert på et mål om optimal fiskehelse og minimum spredning av agens, er et eksempel på noe av arbeidet SalMar er stekt engasjert i. Egne kriterier for fiskehelse og velferd er derfor ikke naturlig å inkludere som en del av nye kriterier for vekst.

Næringssaltutslipp / annet utslipp

Utslipp av næringssalter fra havbruket er i flere fagrapporter konkludert med å være langt innenfor akseptable grenser. Det påpekes at deler av Norges sjøområder er næringsfattige og at et visst næringstilførsel kan være positivt for en del kyst- og fjordområder. Gjennom Driftsforskriften og standarden NS 9410 er eventuell uakseptabel punktbelastning allerede hensyntatt (i bla. MOM-målinger). Vi vet at næringen får kritikk fra enkelte hold i at dagens MOM-system ikke dekker det totale behovet for miljøovervåkning. Det pågår en stadig utvikling av målemetoder som gir oss ny kunnskap og nye verktøy for å forstå påvirkning på miljøet og næring samt forvaltningens kan implementere disse nye metodene løpende om ønsket. Dersom man behøver nye målemetoder trenger det derfor ikke skje juridisk, men innenfor det eksisterende regelverket.

Næringssaltutslipp/annet utslipp må ivaretas uavhengig av vekst eller ikke og bør derfor ikke knyttes til fremtidig vekst i havbruksnæringen,

Rømming

Rømming av fisk bør ikke være et kriterium som knyttes til videre vekst. Næringen må ha kontroll på rømming uansett vekst eller ikke. Som departementet påpeker i høringsnotatet er det ingen direkte korrelasjon mellom antall fisk i sjøen og innslaget av rømt fisk i elvene.

Fôr og fôrressurser

Det er i fremtiden forventet en knapphet på marine råvarer, så fokus på å finne gode alternative marine råvarer er viktig for næringens bærekraft og nødvendig for å kunne realisere stor vekst. Dette er et viktig arbeid, som vi i SalMar jobber sammen våre fôrleverandører og andre fagmiljø på. Vi mener ikke at dette bør være en del av de fremtidige kriterier for vekst. Næringen har et ansvar for å

bidra til endring i råvarebruken, men per i dag kan man ikke knytte vekst til konkrete typer råvarer eller mengde, da området er i rivende utvikling.

6. Det globale oppdraget

SalMar støtter departementets intensjoner om stabile og forutsigbare rammebetingelser for havbruksnæringen, slik disse bl.a. kommer til uttrykk i Regjeringens politiske plattform (Sandvoldenerklæringen):

«Regjeringen vil forbedre næringens rammebetingelser. Endringer skal være forutsigbare og bidra til å styrke Norges stilling som sjømatnasjon».

Det fremgår av høringsnotatet at hovedmålet med den varslete meldingen er å drøfte hvordan Norge kan øke verdiskapingen ved å fremme en forutsigbar politikk for kapasitetsvekst innenfor miljømessig bærekraftige rammet. SalMar ser positivt på at Regjeringen med disse utgangspunkt søker å inspirere havbruksnæringen til å oppfylle det som i regjeringsplattformen beskrives som næringens «globale oppdrag (om) å være med på å sikre nok næringsrik mat til en voksende verdensbefolkning».

For å oppnå de ambisiøse vekstmål og forutsigbare rammevilkår for Norges viktigste fremtidsnæring bør havbrukspolitikken utformet gjennom et nært samspill med næringens utøvere. Den bør forankres i et bredt flertall på Stortinget, på tvers av regjeringskonstellasjonene. Den skisserte «handlingsregelen» er en modell som – slik den beskrives – neppe kan bidra til slik konsensus, eller til en bærekraftig vekst i næringen uten betydelige modifikasjoner. Den vil samtidig reise vanskelige avgrensingsproblemer med hensyn til rettssikkerhet og forutsigbarhet for næringen og dens utøvere, og skape uklarhet i rollefordelingen i en allerede fragmentert oppdrettsforvaltning.

En grunnleggende forutsetning i høringsnotatet er – i tråd med regjeringsplattformen – å gå over fra skjønnsmessige til mer objektive kriterier ved tildeling av nye konsesjoner eller økt konsesjonsvolum. SalMar er enig i dette, men vil fremheve at dette ikke nødvendigvis er en treffende skillelinje i de avveininger som her må foretas. Det må i alle fall utvises skjønn, enten det skal deles ut røde, gule eller grønne kort til oppdrettere i en konsesjonsområde, eller det skal fordeles konsesjoner i en tradisjonell konsesjonsrunde. Til syvende og sist blir det opp til myndighetene å vurdere hvor strenge miljøkrav som skal stilles ved tildeling av konsesjoner eller økt konsesjonsvolum. Det må baseres på et skjønn som til enhver tid må ta utgangspunkt i den faktiske situasjon og foreliggende kunnskapstilfang.

7. Den todelte modellen i norsk havbruksnæring – en god ordening

En positiv og sentral komponent i dagens havbruksforvaltning er det klare skillet mellom *tillatelses MTB* (oppdrettskonsesjoner) og *lokalitets MTB* (lokalitetstillatelser). Denne todelte modellen har trukket opp en klar og viktig skillelinje i forvaltningen av norsk oppdrettsnæring. Høringsnotatet gjelder den første kategori MTB, men på en måte som også sterkt vil berøre lokalitets MTB, og legger samtidig opp til en slags «tredje kategori», nemlig *område MTB*. Dette kan vise seg problematisk både prinsipielt og i praksis, og krever en betydelig videre utredning før et slikt nytt system eventuelt innføres.

7.1 Tillatelses MTB – handlingsregelens utfordring

Den totale biomassen (MTB) i en region eller i Norge totalt bestemmes av det samlede konsesjonsvolumet som myndighetene har tildelt. Det er denne reguleringsmekanismen som bestemmer hvor stor maksimal oppdrettsproduksjon som tillates langs norskekysten, fordelt på regioner. Den regionbaserte fordelingen av konsesjoner er begrunnet i distrikts- og regionpolitiske hensyn. Dette fundament blir ikke utfordret i høringsnotatet. Dermed lanseres et slags dobbeltsporet system. Regioninndelingen opprettholdes, samtidig som en ny konsesjonsordning basert på vesentlig flere og dermed mindre produksjonsområder introduseres. Det vil være uheldig for næringen som i så fall vil få enda mindre muligheter enn i dag til å innrette sin produksjon på en bedriftsøkonomisk og miljømessig optimal måte uavhengig av rigide geografiske grenser fastsatt av myndighetene.

Tillatelses MTB er den sentrale mekanisme norske myndigheter har til å regulere volumet i norsk oppdrettsnæring. For næringen gir dette stabile og forutsigbare rammebetingelser for den løpende drift. Tillatelses MTB er i ulike faser og med ulike kriterier tildelt oppdretterne, etter hvert også mot høye vederlag til stat og kommuner. Tildelingene har vært basert på tildelingsrunder med egne forskrifter fra departementets side. Næringens utøvere vet at tildelte og betalte konsesjoner er en rettighet de ikke kan fratras. Det samme gjelder den generelle økning av biomassen (tillatelses MTB) som eksisterende næringsutøvere fikk tildelt i de to nordligste fylkene i 2010.

Handlingsregelen som skisseres i høringsnotatet vil utfordre denne forutsigbare og ugjenkallelige konsesjonsordning, ved at konsesjonsvolum vil kunne bli trukket eller holdt tilbake med uforutsigbare mellomrom. Vi merker oss at departementet i sitt høringsnotat har foretatt en vurdering av om en slik ny ordning vil kunne være i strid med Grunnlovens § 97 om at ingen lov skal ha tilbakevirkende kraft. For enhver regjering – og især for den sittende regjering – bør det blinke et faresignal når nye inngrep krever at forholdet til Grunnloven må problematiseres.

Uten betydelige modifikasjoner eller avbøtende tiltak vil det skisserte alternativet med «handlingsregel» i alle fall vanskelig kunne innfri regjeringens ønske om å gi næringen vekst basert på forutsigbare rammebetingelser. En utøver vil risikere at tildelt og betalt tillatelses MTB blir pålagt redusert – uten å få tilbake noe av det betalte vederlag. Fordi røde, gule og grønne kort i utgangspunktet skal tildeles alle oppdrettere i større produksjonsområder, kan myndighetspålagt nedbygging av tillatelses MTB skje som konsekvens av at *andre* oppdrettere har gjort en dårlig jobb i å bekjempe lakselus. Riktignok kan den som uforskyldt rammes på denne måten søke myndighetene om godkjenning for å bli unntatt fra produksjonsbegrensningen. Men det vil være i strid med hovedregelen og systematikken for et slikt konsesjonsbasert områderegime. For den enkelte oppdretter vil det forsterke den iboende uforutsigbarhet i modellen, og gi store spenninger mellom utøverne og deres forhold til myndighetene.

SalMar vil anbefale at myndighetenes forvaltning av tildelte konsesjoner (tillatelses MTB) fortsatt baseres på de bredt forankrede prinsippene som har vært fulgt hittil under skiftende regjeringer. Dette er en del av oppdrettsforvaltningen som næringen og dens utøvere er fortrolig med, og som de fleste opplever som en hovedsakelig tilfredsstillende og forutsigbar del av dagens forvaltningsregime. Vi har forståelse for departementets velvillige ønske om å tildele flere konsesjoner og økt konsesjonsvolum. Det kan gjøres ved en kombinasjon av det som beskrives foran, fremfor en handlingsregel med risiko for stadig tilbakevendende inndragning av konsesjonsvolum (tillatelses MTB) etter at Staten først har solgt eller auksjonert bort de samme tillatelsene.

Det fremgår ikke klart av høringsnotatet om «røde kort» også skal ramme allerede ervervete konsesjoner, eller om det bare er den økte biomassen som tildeles i fremtiden som skal rammes av dette. Det er vanskelig å se at det skal være mulig å foreta et slikt skille. I så fall vil den veksten som tildeles, kunne gå på bekostning av de oppdretterne som ikke får tildelt nytt konsesjonsvolum fordi de f.eks. ikke har råd til det eller ikke når frem i de varslede auksjonene. Dermed vil vekst for den ene kunne bety nedbygging av produksjon for den andre. Det vil også kunne gi tilfeldige utslag, oppfattes som urettferdig og skape mistillit i forhold til myndighetene.

Dessuten har departementet innenfor det gjeldende system for tildeling av konsesjoner anledning til å legge til rette for en vekst i næringen som fullt ut ivaretar de ønskete miljøhensynene, uten de negative konsekvensene som her er beskrevet. Departementet har frihet til å sette de vilkår de ønsker ved tildeling av nye konsesjoner, og kombinasjonen av pris og vilkår vil i så fall bestemme om det er grunnlag for vekst i næringen.

7.2. Lokalitets MTB – miljøbaserte inngrep

Med det gjeldende, innarbeidete regime for havbruksforvaltning er det dessuten helt unødvendig å innføre en ny konsesjonsordning. De nødvendige miljøkravene ivaretas ved *lokalitetstillatelser*, som tildeles av fylkeskommunen, og med Fiskeridirektoratet som klageinstans. En rekke statlige sektormyndigheter må avgi uttalelse før det gis en slik tillatelse, og Fylkesmannen må dessuten gi en egen utslippstillatelse hvor miljøbetingelsene er inngående vurdert. Etter en grundig og omfattende saksbehandling vil en søknad som innvilges få et absolutt tak på hvor mye biomasse det kan være på lokaliteten – *lokalitets MTB*. Dette er en mye mer skreddersydd og treffsikker metode for å sikre miljøindikatorer i oppdrettsnæringen enn den geografisk bredt anlagte «kortstokkmetoden» som beskrives i høringsnotatet.

Etter at lokalitetstillatelse er gitt og lokaliteten tatt i bruk, blir lokaliteten gjenstand for strenge miljøkrav som må være oppfylt til enhver tid. Mattilsynet har det overordnede ansvar for å gi regler og gripe inn i forhold til fiskehelse og fiskevelferd, inkludert lakselus. Deres myndighetsutøvelse er tilpasset behovet til enhver tid, og tiltakene endrer seg i takt med de miljømessige utfordringene. De geografiske avgrensningene vil også endre seg i takt med miljømessige utfordringene. Med hjemmel i matloven har myndighetene etablert både «PD-soner» og «lusesoner». I en lang periode fantes det en egen PD-sone som omfattet hele kysten fra og med Trøndelag og nordover. Mattilsynet har en vid hjemmel til å iverksette strenge tiltak av ulik art, som utslakting og begrensninger i transport av fisk innenfor eller over grensene for sonene. Mattilsynet har gitt forskrifter om hvor store lusepåslag som er tillatt, og har i enkelte situasjoner iverksatt strenge sanksjoner. Det gjelder tiltak som utslakting og restriksjoner på transport og slakting. Etablering av naturlig avgrensede soner som ledd i sitt fiskehelsemandat har vært en sentral del av Mattilsynets myndighet. SalMar kan ikke se hva en ny «luseforskrift» på konsesjonsnivå kan tilføre av positiv art her. Dessuten vil det være behov for fleksibilitet og tilpassing over tid av grenser for produksjonsområder og soner. Dette er spørsmål som primært bør være *miljø- og oppdrettsfaglig*, og ikke *konsesjonspolitisk* basert.

SalMar har ikke alltid vært like positiv til alle de tiltakene Mattilsynet har iverksatt, og mener at tilsynet i visse situasjoner ikke har lagt tilstrekkelig vekt på næringens synspunkter. Men vi har alltid følt trygghet for at næringen her har et profesjonelt myndighetsorgan som den har kunnet kommunisere med, og som har et avklart mandat. Etablering av et nytt og supplerende tillatelses MTB regime i tillegg og på siden av dette vil lett bli uryddig, og samordning mellom de to

reguleringsregimene vil også kunne by på utfordringer. Resultatet vil kunne bli en enda mer fragmentert havbruksforvaltning, det motsatte av hva næringen og miljøhensynene vil være tjent med.

7.3. Prinsipielt uheldig sammenblanding - ulike formål

Vi finner det prinsipielt betenkelig å blande det *næringspolitiske ønsket* om å tildele flere oppdrettskonsesjoner sammen med den *miljøfaglige oppgaven* å sikre at fiskehelse – også lusebekjempelse – blir ivaretatt på best mulig måte. Mattilsynets fleksibilitet og mulighet til rasjonell myndighetsutøvelse vil også kunne svekkes ved å måtte forholde seg til to ulike regelverk i lusebekjempelsen, hvor et viktig formål med det nye er at det skal utvises *mindre skjønn*. Etter SalMars syn vil det være langt å foretrekke at tilsynet får midler og føringer fra det aktuelle fagdepartement om en mer effektiv håndheving av gjeldende regelverk, i stedet for at Nærings- og fiskeridepartementet vikler seg inn i samme tematikk gjennom konsesjonsordningen.

8. Nye produksjonsområder - soner

Høringsnotatets alternativ «handlingsregel» tar sitt utgangspunkt i rapporten fra arealutvalget, men med vesentlige endringer som innebærer at dette egentlig er en helt annen modell. Sammenblanding mellom tillatelses MTB og lokalitets MTB som beskrevet foran har f.eks. ikke forankring i arealutvalget, heller ikke den vesentlige innskrenkningen i interregionale biomassetak for å stimulere bearbeiding som beskrevet nedenfor.

Samtidig er det gode oppdrettsfaglige og miljømessige grunner for at sjømatproduksjonen fordeles langs større deler av norskekysten, for å unngå en for sterk konsentrasjon av biomasse i noen få områder. Høringsnotatet vegrer seg for å følge arealutvalgets anbefaling om å gi næringens utøvere adgang til etablere produksjon utenom den region som den enkelte konsesjon tilhører. Med den skisserte handlingsregelen vil behovet for større fleksibilitet til å etablere produksjon utenfor det tildelte område og region bli vesentlig større enn med dagens ordning, på grunn av den produksjonsnedbygging i et helt produksjonsområde som kan bli en konsekvens av innføring av handlingsregel.

SalMar mener at det gjennom en endret område- og sonestruktur er mulig å oppnå en større robusthet og evne til kontroll over sentrale helseutfordringer som lus og virusjukdommer. Vi er i likhet med arealutvalget opptatt av at en ny område- og sonestruktur skal vurderes på et bredt faglig grunnlag, bl.a. uavhengig av dagens eierskapsstruktur eller hensyn til kommune- eller fylkesgrenser.

I Midt-Norge har næringen gjennom Midt-norsk Havbrukslag (FHL) påtatt seg en viktig rolle i å utarbeide forslag til prinsipper som bør ligge til grunn for et nytt fremtidig område/soneninndeling. Dette arbeidet gjøres i tett dialog med Mattilsynet i regionen. Man søker å få frem prinsipper for en soneinndeling som skal være relevant uavhengig av hvilke smittestoff eller agens man diskuterer (agensuavhengige soner). Målet er altså å optimalisere de generelle sonene for kontroll og økt robusthet. Viktige moment blir da synkronisert produksjon med definerte, effektive brakklegginger mellom sykkluser og mulighet for størst mulig reduksjon av vektorbaserte smittekontakter, slik at man gjenstår med de alltid tilstedeværende vannslektskap mellom områder som dominerende utfordring. Denne utfordringen kommer man ikke utenom – åpen drift i frie vannmasser er næringens store fordel og utfordring.

Den handlingsregelen som skisseres som et av alternativene i notatet introduserer nye og mindre gjennomtenkte prinsipper for konsesjons tilknytting, ved å knytte konsesjon til produksjonsområder som er mindre enn dagen Fiskeridirektoratets regioner. Det kan vanskeliggjøre arbeidet med opprettelse av hensiktsmessige soner ytterligere, da det gir mindre fleksibilitet enn man har i dagens system. Salmar hadde helst sett at konsesjonene var tilknyttet større regioner snarere enn mindre geografiske områder. Fiskehelsemessige utfordringer kan fint løses uten at konsesjonstilknytningen må ned på mindre geografiske områder.

SalMar ser positivt på utvikling av sammenhengende produksjonsområder eller soner for bekjempelse av lakselus. Næringen har i nært samspill med myndighetene etablert soner eller produksjonsområder med felles utsett og felles brakklegging. SalMar har vært et foregangsselskap for etablering av denne type soner for å forebygge sykdom og sikre en bærekraftig lakseproduksjon. Dette er en utvikling som myndighetene bør oppmuntre og systematisere. Dette bør imidlertid som i dag skje i samarbeid mellom næringen og fagmyndigheten, i første rekke Mattilsynet. Det vil også gi det beste grunnlag for objektive miljøkriterier overfor næringen fra myndighetenes side.

Det antall produksjonsområder departementet indikerer (8-12) vil i alle fall bli for store og uensartete til å operere med felles bestemmelser for økning eller reduksjon av biomassen basert på lusetellinger.

9. Kobling tillatelses MTB - produksjonsområder

SalMar vil som nevnt fraråde at produksjonsområder eller soner blir koblet opp til konsesjonsvolum som skissert i høringsnotatet. Våre innvendinger kan sammenfattes slik:

For det første er fylkeskommunene lokalitetsmyndighet, med Fiskeridirektoratet som klageinstans. Dette er et system som gir stor innflytelse også til statlige sektormyndigheter. Etter at en lokalitetstillatelse er gitt og lokaliteten tatt i bruk, har også fagmyndighetene som nevnt vide fullmakter til å gripe inn med produksjonsbegrensninger. Ved tildeling av lokalitets MTB og etterfølgende kontroll tar myndighetene også hensyn til den totale belastningen innenfor det område eller sonen hvor lokaliteten etableres. De praktiske og prinsipielle betenkelighetene ved i tillegg å introdusere område MTB som vilkår ved tildeling av nytt konsesjonsvolum er nærmere omtalt foran.

For det andre vil det være praktisk uhensiktsmessig å basere konsesjonsordningen på en eller to miljøindikatorer som deretter skal være kriterier for kontinuerlige inngrep i produksjonsvolum. Gjennom årene har havbruket så vel som landbruket stått overfor ulike miljøutfordringer, og nye vil komme. Mange av disse er løst. Norsk havbruksnæring bruker f.eks. nesten ikke antibiotika lenger, og sammenlignet med landbruk er forbruket langt lavere. Det arbeides nå intenst med å utvikle gode metoder mot lakselus, som ikke er en sykdom, men en naturlig ingrediens i laksens fauna. Det vil være lite hensiktsmessig å basere konsesjonssystemet på denne type kriterier, og langt mer effektivt og hensiktsmessig å la Mattilsynet helt og holdent håndtere denne utfordringen innenfor sitt regelverk, som hittil.

For det tredje er det først og fremst på lokalitetsnivå begrensningen bør settes inn. Dersom det samlede lusepresset eller andre miljøutfordringer taler imot økt produksjon i et område, kan myndighetene si nei til nye lokaliteter og tilsvarende begrense MTB på den enkelte lokalitet i et

område. Dersom departementet mener at myndighetene i større grad enn i dag bør inkludere større produksjonsområder i sin strategi for bekjempelse av lakselus, kan det fullt ut gjøres innenfor rammen av det gjeldende reguleringsregime.

For det fjerde vil den skisserte handlingsregelen kunne vise seg å bli et dårligere redskap i å forebygge lakselus i et større område enn de virkemidlene Mattilsynet rår over. I utgangspunktet skal alle oppdretterne i et område bli pålagt produksjonskutt dersom lusepåslaget i *gjennomsnitt* overstiger de terskelverdier som blir bestemt. Fordi hensikten er å oppnå objektive regler og minst mulig skjønn, må det antas at det vil være lite rom for skjønn. På den måten vil oppdretterne med dårlige lokaliteter ramme de med gode lokaliteter, noe som også kan virke demotiverende på oppdrettere som ellers kunne være villig til å legge ned ekstra ressurser og arbeid i forbedringstiltak. Dessuten vil de skisserte produksjonsområdene bli så store og uensartete at det vil være vanskelig å anse dem som naturlig avgrensede «lusesoner». Det blir som om alle innbyggerne i en by gis febernedssettende medisin fordi målinger har vist at innbyggerne i *gjennomsnitt* har feber. Dette viser på nytt at det er på lokalitetsnivå at denne miljøutfordringen i første omgang må håndteres.

For det femte vil en slik modell kunne gi grunnlag for et dårlig samarbeidsklima mellom oppdretterne i et område, og utløse rettslige tvister. Det vil oppfattes som særlig urettferdig overfor oppdrettere som ikke ønsker, og kanskje heller ikke har økonomisk evne til å betale dyrt for økt tillatelses MTB. De vil med rette reagere på å bli utsatt for produksjonsbegrensninger som konsekvens av at Staten har solgt konsesjoner til vekst i et område som det deretter viser seg ikke å være miljømessig grunnlag for. Det vil neppe være å ta for hardt i at en slik situasjon kan friste til søksmål mot Staten.

For det sjette problematiserer som nevnt høringsnotatet forholdet til Grunnlovens § 97 og dens tilbakevirkningsforbud. Selv om ordningen skulle gå klar av Grunnloven, reiser den prinsipielle betenkeligheter og administrative utfordringer. Det blir en sammenblanding av konsesjonstildelinger og miljøbaserte inndragninger av de samme konsesjonene. Formålet er å åpne for vekst i næringen. Men det vil skje på en måte som lett vil gi økt uforutsigbarhet og større svingninger i produksjonen, noe som heller ikke vil være gunstig i forhold til markedene. Staten som mottaker av vederlag vil på en uheldig måte profitere på å tildele konsesjoner mot vederlag, for deretter å inndra de samme konsesjonene som de har tatt seg godt betalt for. Dette vil lett utløse strid om utnyttelse av konsesjoner, og svekke tilliten til konsesjonsmyndigheten. Dertil kommer at en slik uryddig konsesjonsordning heller ikke er nødvendig med de alternative metoder myndighetene har både til å foreta konsesjonstildeling og til å gripe inn med restriktive tiltak uten at disse to myndighetsrollene blandes sammen.

10. Konsern MTB – interregionale biomassetak

Mens arealutvalget skisserer en modell som ville gitt større adgang til å flytte tillatelses MTB mellom dagens regioner – og flytte biomasse til optimale produksjonsområder – går departementets skisse i motsatt retning. Det indikeres i notatet at tillatelses MTB med ny ordning vil bli bundet opp til det enkelte produksjonsområde, med den konsekvens at selv dagens begrensede adgang til fleksibel utnyttelse av biomasse på konsernnivå vil kunne bli opphevet. Uansett hvilken modell som velges, vil SalMar på det sterkeste anbefale at den fleksibiliteten som dagens regelverk tillater til etablering av regionale og interregionale biomassetak økes, ikke reduseres. Det vil gi også de enkelte næringsutøver stimulans til å legge opp til en produksjon som i størst mulig grad ivaretar hensynet til en miljømessig og biologisk optimal produksjon.

Det er viktig at næringen beholder muligheten for fleksibel konsern MTB innenfor den enkelte region, jfr. akvakulturdriftsforskriftens § 48. Denne mekanismen gjør det mulig for næringens utøvere å flytte produksjon fra et område til et annet dersom de miljømessige og bedriftsøkonomiske hensynene tilsier dette. Denne fleksibilitet er viktig for alle kategorier oppdrettselskaper, og gir næringen og dens utøvere forutsigbarhet og fleksibilitet. Fjernes denne mulighet vil resultatet ikke bli vekst, men nedbygging av oppdrettsnæringen i Norge.

Det er også av stor betydning for næringens evne til verdiskaping og sysselsetting langs norskekysten at muligheten for *interregionale biomassetak* ved høy foredlingsandel blir beholdt, jfr. akvakulturdriftsforskriftens § 48 a. Det er den viktigste stimulansen i dagens regelverk til økt bearbeiding av laks i Norge. Ordningen bidrar til en mer stabil råstofftilgang til bearbeidingsindustrien, og stimulerer foredling i Norge. Regjeringen understreker i sin politiske plattform ønskeligheten av «*økt verdiskaping i foredlingsleddet*». En konsekvens av en slik målsetting bør være at Regjeringen ikke bare beholder dagens interregionale biomassetak, men utvider denne ordningen til også å omfatte regioner uten felles grense. Gjeldende ordning er begrenset til regioner med felles grense. Denne begrensning er ikke nærmere begrunnet i forarbeidene, og var heller ikke med da departementet opprinnelig foreslo denne forskriftsbestemmelsen. SalMar vil anbefale at næringen snarest får mulighet til en fleksibel utnyttelse av biomassen mellom flere regioner – et nasjonalt interregionalt biomassetak - forutsatt samme høye bearbeidingsgrad som ved benyttelse av dagens regler for interregionale biomassetak. Det vil være en stimulans til økt verdiskaping og bearbeiding i Norge. Det vil – i likhet med dagens regler med interregionalt biomassetak – også ha klare positive konsekvenser miljømessig, bl.a. ved redusert transportbehov og mindre klimautslipp.

11. Tilpasset handlingsregel

En handlingsregel basert på geografiske områder som beskrevet i notatet vil medføre et vesentlig større antall konsesjons- og produksjonsområder enn Fiskeridirektoratets regioner. De nye områdene bør i så fall erstatte dagens regiongrenser fullt ut, slik at grensene trekkes opp på rent miljø- og oppdrettsfaglig grunnlag, uavhengig av hvor dagens region- og fylkesgrenser går. Ordningen må dessuten gjennomføres på en forutsigbar måte. Selve tillatelses MTB må gjøres permanent, og ikke kunne trekkes tilbake for kortere eller lengere perioder så lenge det enkelte selskap har kapasitet til å produsere i et område som fyller miljøkravene. Med det system for handlingsregel som er beskrevet i høringsnotatet vil selv en forsiktig, begrenset vekst etter vårt syn påføre den enkelte oppdretter for stor produksjonsrisiko.

Etter vår vurdering er det miljømessig forsvarlig å åpne for økt biomasse i soner eller geografiske områder som har gode miljøegenskaper. Departementets ønske om å øke den samlede lakseproduksjonen i Norge kan derfor ivaretas ved tildeling av økt tillatelses MTB knyttet til enkelte områder som tilfredsstillende til enhver tid gjeldende regelverk.

Dersom nytt konsesjonsvolum skal knyttes til et vesentlig større antall produksjonsområder enn dagens regioner, blir behovet for større fleksibilitet mellom produksjonsområder og regioner desto større, jfr. vår omtale om dette foran. Dersom den skisserte handlingsregel legges til grunn for tildeling av nytt konsesjonsvolum må produksjonsbegrensning som pålegges i en sone gi mulighet for økt produksjon i en annen sone.

12. Vederlag

Departementet ønsker å legge *markedspris* til grunn for tildeling av konsesjoner, fortrinnsvis auksjon med salg til høystbydende ved utlysning av nye konsesjoner, og fastpris ved utvidelse av eksisterende. Det er i seg selv et paradoks at staten har en strategi for å ta ut maksimal kortsiktig fortjeneste ved utleie av allmennhetens arealer til viktig matproduksjon langs kysten, mens den samme staten gir milliarder i subsidier til matproduksjon på landjorden.

Med vennlig hilsen
SalMar ASA

Leif-Inge Nordhammer
Konsernsjef